

ks. Dariusz Nawara
ul. św. Wojciecha 4
30-127 Kraków
tel. 516 725 687
e-mail: nawara.dariusz@gmail.com

STRESZCZENIE

Rozprawa doktorska podejmuje problematykę praktyk religijnych i działań duszpasterskich w okresie pandemii COVID-19, które realizowano w parafiach na terenie miasta i gminy Zator w latach 2019–2022.

Celem dysertacji było poznanie i opisanie różnych typów aktywności religijnej, jakie zostały podjęte w kryzysowym czasie pandemii w trzech parafiach – św. Wojciecha i św. Jerzego w Zatorze, św. Jakuba w Palczowicach oraz św. Andrzeja w Graboszycach.

Podczas pisania pracy posłużono się dwiema metodami: analityczno-syntetyczną oraz metodą sondażu przy wykorzystaniu kwestionariusza ankiety.

Składa się ona z pięciu rozdziałów. W pierwszym z nich – *Zarys historii problemu zarazy i epidemii* – zostały wyjaśnione najważniejsze pojęcia związane ze zjawiskiem epidemii. Następnie przedstawiono zarazy w Piśmie Świętym oraz pismach Ojców Kościoła. Odwołano się również do historii, by zaprezentować praktyki religijne podejmowane w czasie epidemii starożytnych, średniowiecznych, nowożytnych i współczesnych.

Drugi rozdział pt. *Pandemia koronawirusa jako wyzwanie dla wierzących* prezentuje zaburzenie życia religijnego spowodowane nieoczekiwanym wybuchem pandemii SARS-CoV-2. Opisano w nim nabożeństwa i praktyki pokutne, świętych wstawienników na czas zarazy (wśród nich św. Rocha – patrona Zatorszczyzny), modlitwy i modlitewniki wydawane w tym czasie oraz zagrożenia religijne, np. fałszywe objawienia i zabobony.

W trzecim rozdziale pt. *Trudności związane z pandemią* zaprezentowano skutki moralno-religijne pandemii, problemy społeczno-gospodarcze oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia i Rady Ministrów publikowane od marca 2020 roku, ze szczególnym odniesieniem do punktów, które dotyczyły kościołów i związków wyznaniowych. Opisano również działalność

charytatywną, której podejmowanie było utrudnione w czasie pandemii. Wiele organizacji, również kościelnych, mocno zaangażowało się pomimo zagrożenia w udzielanie pomocy osobom chorym, samotnym, przebywającym w izolacji lub na kwarantannie.

Rozdział czwarty – *Metodologia badań własnych* – stanowi prezentację celu i przedmiotu badań, a także hipotez i problemu badawczego. Przedstawiono w nim teren, na którym przeprowadzono badania i sposób doboru próby badawczej oraz dokonano społeczno-demograficznej charakterystyki respondentów.

Ostatni rozdział pt. *Organizacja życia religijnego w czasie pandemii na przykładzie parafii na terenie miasta i gminy Zator – analiza badań własnych* prezentuje, na podstawie autorskich badań socjologicznych, sposób organizacji duszpasterstwa i życia religijnego podczas pandemii koronawirusa w parafiach na terenie miasta i gminy Zator. Został on napisany na podstawie 721 kwestionariuszy ankietowych. Przedstawiono w nim realizację obostrzeń sanitarno-epidemiologicznych, a następnie ukazano, jak zmieniał się uczestnictwo w praktykach religijnych, porównując lata przed wybuchem pandemii i w czasie jej trwania. W dalszej części zaprezentowano inicjatywy duszpasterskie związane z nadaniem patronatu św. Rocha oraz parafialną aktywność religijną online, a zwłaszcza transmitowany różaniec. Rozdział kończą wnioski z przeprowadzonych badań, uzupełnione o szczegółową analizę pytania zamkniętego z opcją otwartą, które dotyczyło oddziaływania pandemii na religijność respondentów.

Praca została podsumowana zakończeniem, wykazem wykorzystanej bibliografii oraz spisami tabel i wykresów.

ks. Dariusz Nowak

12.07. 2025